

P R E S S U P O S T

Ajuntament
de Barcelona

2024

Pressupost de la infància

PRESSUPOST **20**
24

1 Presentació

El 29 de juny de 2022 l'Ajuntament de Barcelona, des de la Gerència de Pressupostos i Hisenda, va presentar al Saló de Cent els resultats de l'informe "Mesurament de la inversió pressupostària a la infància als pressupostos aprovats de 2021 de l'Ajuntament de Barcelona". Aquest estudi presentava l'esforç pressupostari identificat al pressupost municipal inicial per l'any 2021, seguint la metodologia UNICEF establerta al document MEDICIÓN PRESUPUESTARIA DE LA INVERSIÓN EN LA INFANCIA: Propuesta metodológica y primeros resultados (Març 2018). L'objecte de l'estudi era identificar i quantificar les despeses destinades a la infància dins del pressupostos inicials de l'Ajuntament de Barcelona.

La metodologia per a la identificació i la quantificació de les despeses destinades a la infància dissenyada per UNICEF és el resultat d'un procés dut a terme durant els darrers anys amb l'afany de conèixer d'una manera rigorosa com les Administracions Públiques contribueixen a garantir el benestar dels menors i el compliment dels drets dels infants, mesurant l'esforç pressupostari que hi destinen.

L'Ajuntament de Barcelona ha estat pioner entre els ajuntaments de l'estat en publicar un estudi sobre l'esforç pressupostari que destina a la infància basat en la metodologia d'UNICEF.

De cara a la presentació de la previsió de pressupost inicial per 2024, s'ha fet l'exercici d'aplicar els criteris i metodologia desenvolupada per UNICEF per avaluar l'esforç pressupostari que es destina a infància. D'altra banda, s'afegeix l'anàlisi de les liquidacions del pressupost dels exercicis tancats per a poder-ne veure l'evolució al llarg del temps i formar una sèrie pressupostària que ens mostri la tendència.

2 Objectius de l'informe

Aquest document té com a objectiu identificar i quantificar l'esforç pressupostari destinat a infància a la previsió de pressupost inicial per 2024 de l'Ajuntament de Barcelona. Cal remarcar que no es tracta de mesurar l'impacte de les polítiques públiques sobre la infància, sinó quantificar l'import que suposa l'esforç pressupostari que l'Ajuntament destina a la infància.

Aquest estudi pretén ser una eina per a la presa de decisions en l'assignació de recursos pressupostaris analitzant quina és la situació actual i avaluant l'evolució de la inversió en infància en els pressupostos municipals.

L'aplicació de la metodologia d'UNICEF sobre els pressupostos municipals haurà de permetre l'elaboració d'estudis comparatius i d'evolució dels resultats al llarg del temps, no només dels pressupostos inicials sinó també les liquidacions del pressupost municipal, de manera que es pugui avaluar el cicle pressupostari complet. En qualsevol cas s'identificarà l'esforç pressupostari destinat a polítiques dirigides a infància no només com una eina d'anàlisi i presa de decisions sinó com una mesura de transparència.

Cal tenir present que no serveix per fer comparatives amb altres ajuntaments o administracions, tant per la manca d'altres experiències com per les diferències competencials.

3 Metodologia

La metodologia UNICEF per a la valuació de l'esforç pressupostari està descrita amb detall al quadernet UNICEF MEDICIÓN PRESUPUESTARIA DE LA INVERSIÓN EN LA INFANCIA: Propuesta metodológica y primeros resultados (Març 2018) i la seva aplicació a l'esmentat informe "Mesurament de la inversió pressupostària a la infància als pressupostos aprovats de 2021 de l'Ajuntament de Barcelona". En resum està basada en quatre principis:

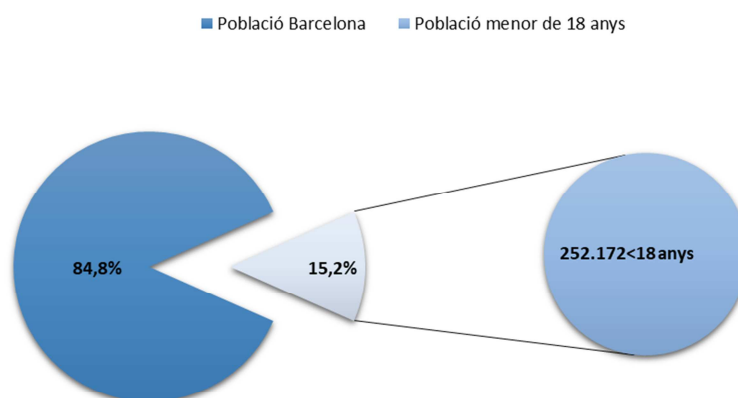
1. Definició d'infància: És la població menor de 18 anys
2. Utilitza el programa pressupostari com a unitat d'anàlisi.
3. Analitza tota la despesa pressupostària, no només la despesa social. Això inclou les anomenades despeses fiscals, la reducció d'ingressos de l'administració per l'aplicació de beneficis fiscals a determinats col·lectius.
4. Classificació de la despesa. Cadascun dels programes pressupostaris es classifica per categories segons les característiques de la població beneficiada.

Així doncs tenim 5 tipologies diferents on classificar els programes del pressupost:

- a) En els que només és imprescindible la presència d'infants, però no la d'adults.
- b) Programes en els que només és imprescindible la presència d'adults.
- c) Programes que es requereix la presència tant d'adults com de nens.
- d) Destinats a la població en general.
- e) Adreçats a un grup determinat de població.

4 Resultats

Segons les dades del Padró municipal de 2023 la ciutat de Barcelona té una població de 1.660.435 persones, de les que 252.172 són menors de 18 anys. Això significa que la població infantil (nens, nenes i adolescents) representa un 15,2% del total de la ciutat.

El producte Interior Brut de la ciutat de Barcelona va ser de 93.000 milions d'euros per l'any 2022 (dades Informe PIB Barcelona 2022 OMD). Per 2023 es preveu un increment del 2,4% i per 2024 del 1,8% (previsions per Catalunya de la Cambra de Comerç de Barcelona). Així calculem una estimació del PIB de 2024 a Barcelona de 96.946 milions d'euros.

L'executor majoritari de la despesa social de l'Ajuntament de Barcelona és l'Institut Municipal de Serveis Socials, amb un pressupost per 2024 de 327,8 milions d'euros¹. D'aquest import, el 97,5% (319,8 milions d'euros) està finançat mitjançant transferències de l'Ajuntament de Barcelona i la resta amb recursos propis.

Atesa la importància d'aquestes despeses s'ha optat per fer un estudi acurat de les despeses en infància de l'IMSS analitzant al detall el seu pressupost.

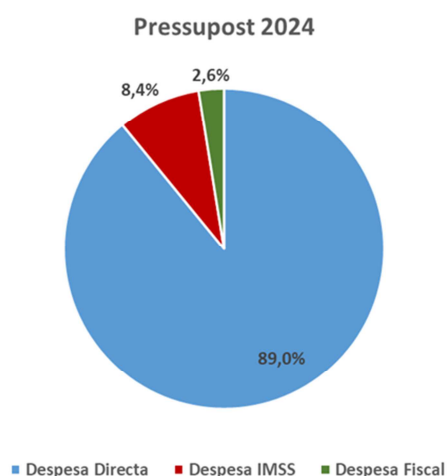
Així s'han analitzat per separat:

1. L'afectació a la infància de les despeses directes pressupostades per l'Ajuntament de Barcelona en el seu pressupost, excloses les despeses financeres i les transferències a l'IMSS, que es consideraran a banda.
2. Les transferències a l'IMSS, basant-se en el pressupost inicial de l'entitat.
3. Els Beneficis fiscals (menors ingressos assimilables a despesa)

4.1 Pressupost 2024

La distribució de aquests grups, dins del projecte de pressupost 2024 ha estat:

¹ Xifra aprovada en data 06.11.2023 pel Consell Rector de l'IMSS.

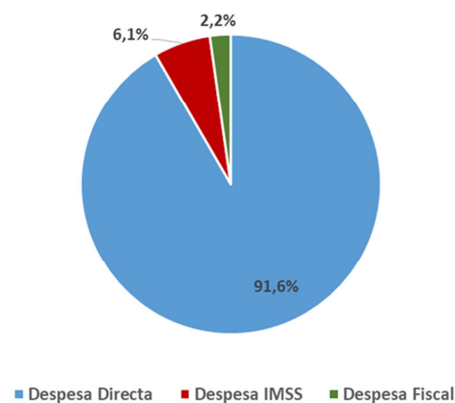
Amb aquestes consideracions s'ha calculat:

Despesa Total 2024

	Despesa Directa	Despesa IMSS	Despesa Fiscal	Despesa Total
Pressupost a considerar	3.385.761.488	319.759.934	97.051.858	3.802.573.280
Despesa directa en Infància	688.143.314	45.931.862	16.851.529	750.926.705
Despesa en Infància (% total despesa)	20,3%	14,4%	17,4%	19,7%
Despesa en Infància (% PIB)	709,8%	47,38%	17,4%	774,58%
Despesa en infància (euro per nen)	2.728,86	182,14	71,20	2.982,21
Despesa en infància (euro per habitant)	414,44	27,66	10,28	452,37
Percentatge infància sobre població total	15,2%	15,2%	15,2%	15,2%
Índex de focalització	133,8	94,6	114,3	130,0

L'índex de focalització es calcula analitzant quin percentatge de la despesa del pressupost està dirigit als nens i nenes i comparant la xifra amb el percentatge de població infantil i adolescent a qui afecta aquest pressupost (en aquest cas, el 15,2%). Si aquest índex està per sobre de 100, significa que el pressupost està més orientat a infància que el que la infància representa a la població del municipi. Això és el que passa en el cas de la proposta de Pressupost 2024 que se situa en 130.

Despesa en Infància 2024

Per classificar per programes pressupostaris aquesta despesa en infància també s'han de segregar les despeses pressupostades per l'Ajuntament central i les de l'IMSS, atès que ambdós organismes utilitzen estructures no homogènies a nivell de programa pressupostari.

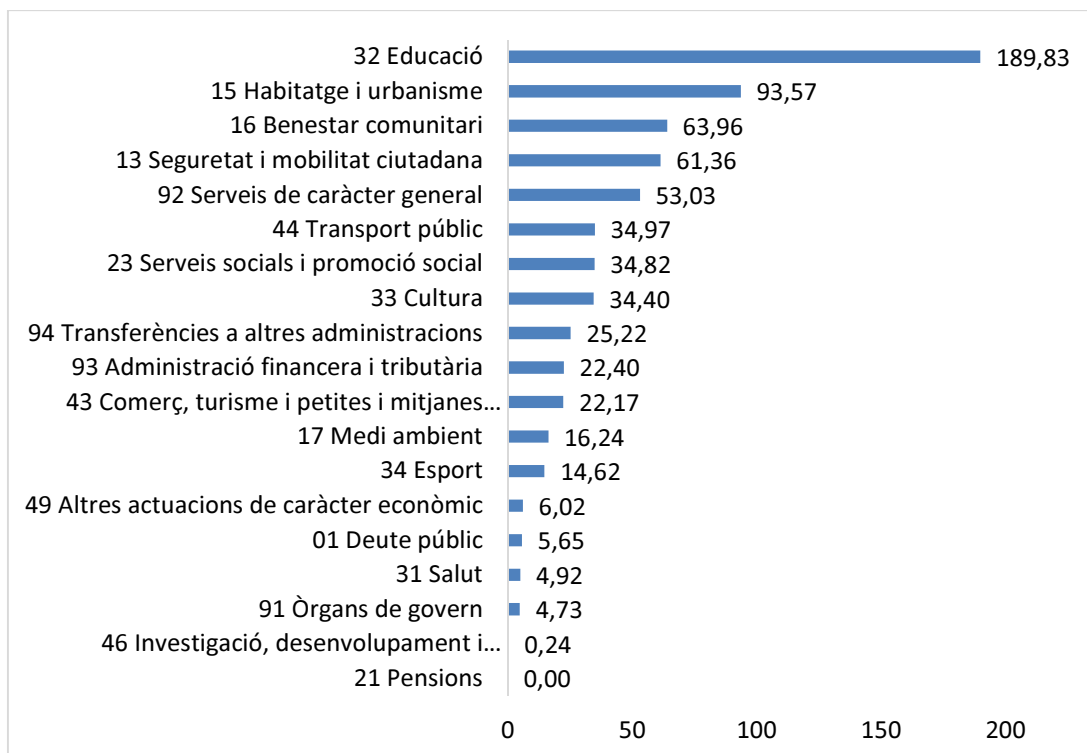

De l'anàlisi del pressupost municipal es desprèn que els 20 programes que suposen major despesa directa en la infància són:

Programes	Total
3232 Funcionament centres educació infantil i primària	58.842.699,04
3291 Funcionament d'escoles bressol municipals	50.941.654,81
1513 Redacció de projectes-execució d'obres	46.050.879,60
1321 Seguretat ciutadana	38.877.726,00
3201 Administració general d'educació	38.561.649,55
4411 Transport col·lectiu urbà de viatgers	34.834.319,04
1631 Neteja viària	31.146.112,45
9431 Transferències a altres ens locals	25.223.780,83
1621 Recollida de residus	22.087.722,97
9201 Direcció i administració generals	21.252.285,48
1533 Manteniment i renovació de les estructures vials	17.907.437,70
2310 Acció social	16.566.593,43
9331 Gestió del patrimoni municipal	15.266.885,64
1711 Espais verds i biodiversitat	14.101.812,92
2301 Administració general de serveis socials	12.556.720,36
2315 Serveis socials bàsics	10.824.874,72
3301 Administració general de cultura	10.758.967,29
2316 Atenció a la immigració i a refugiats	10.474.803,34
3331 Museus i arts plàstiques	10.182.159,02
3262 Promoció educativa	9.803.396,69

Pel que fa a la distribució segons polítiques de despesa, obtenim la taula i el gràfic següents:

Política de despesa	Despesa per la Infància	Pes sobre el total
32 Educació	189.831.750,22	27,6%
15 Habitatge i urbanisme	93.567.940,43	13,6%
16 Benestar comunitari	63.960.700,11	9,3%
13 Seguretat i mobilitat ciutadana	61.359.729,45	8,9%
92 Serveis de caràcter general	53.025.714,25	7,7%
44 Transport públic	34.974.002,05	5,1%
23 Serveis socials i promoció social	34.818.073,32	5,1%
33 Cultura	34.401.691,58	5,0%
94 Transferències a altres administracions	25.223.780,83	3,7%
93 Administració financera i tributària	22.397.824,01	3,3%
43 Comerç, turisme i petites i mitjanes empreses	22.166.392,61	3,2%
17 Medi ambient	16.236.882,13	2,4%
34 Esport	14.615.541,03	2,1%
49 Altres actuacions de caràcter econòmic	6.023.812,71	0,9%
01 Deute públic	5.652.851,11	0,8%
31 Salut	4.918.385,00	0,7%
91 Òrgans de govern	4.732.160,83	0,7%
46 Investigació, desenvolupament i innovació	236.082,03	0,0%
21 Pensions	-	0,0%
	688.143.313,69	100%

La política de despesa que aporta més quantia a la despesa en infància és l'educació, a causa de la seva alta orientació als menors d'edat dins de l'activitat municipal. En total, aporta el 27,6% de tota la despesa calculada per a la infància. A continuació apareixen polítiques orientades a la població en general però que suposen un pes important dins del pressupost (habitatge i urbanisme, benestar comunitari, seguretat i la mobilitat ciutadana i serveis de caràcter general).

El transport públic i els serveis socials i la promoció social són les següents polítiques de despesa que més recursos aporten a infància.

5 Conclusions

De cara a les conclusions que es poden extreure de l'anàlisi de la despesa en infància en el pressupost inicial de 2024, la primera dada important que cal posar en valor és el fet que, tal com indica l'índex de focalització, la despesa en infància que fa l'Ajuntament de Barcelona és superior al pes demogràfic de la infància a la ciutat. L'any 2024 la despesa de l'Ajuntament en infància suposa un 19,7% del pressupost inicial, percentatge superior al 15,2% que suposa la població infantil a la ciutat.

Les polítiques d'Educació són les que tenen un major pes dins el total de l'esforç pressupostari de l'Ajuntament destinat a infància, que com hem vist representen, de mitjana, un 27,6% de la despesa destinada a infància. Remarcar que, en matèria d'Educació, l'Ajuntament de Barcelona no disposa de competència plena, més enllà de les escoles bressol i centres de suport, ja que és la Generalitat de Catalunya qui té competència en educació primària i secundària.

Tot seguit trobem polítiques orientades a la població general, les quals també repercuteixen en infància segons pes demogràfic de la infància a la ciutat de Barcelona.

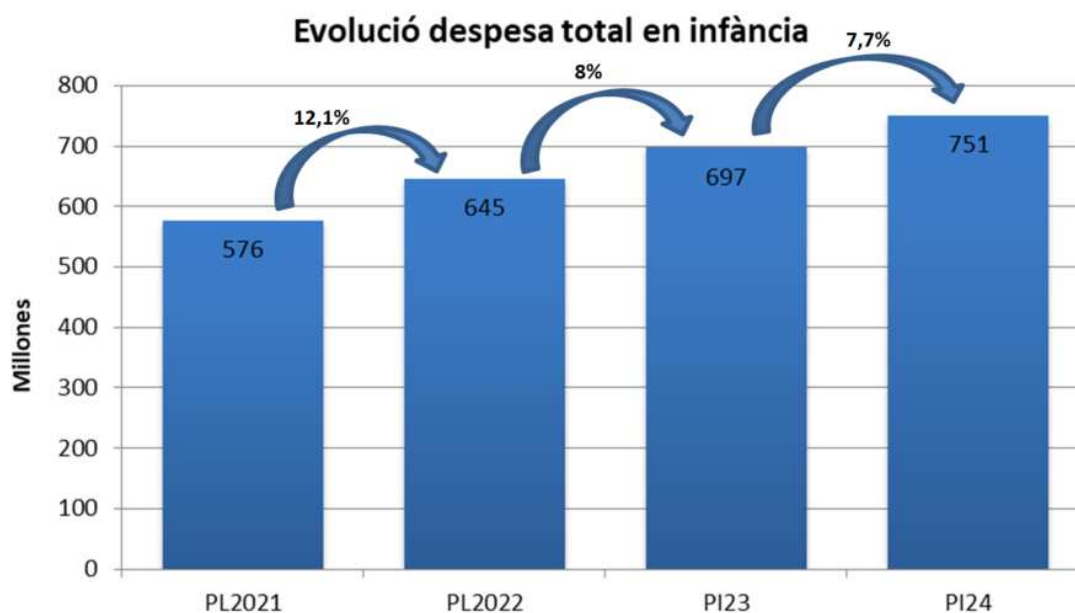
Annex

Evolució de l'esforç pressupostari en infància

Es mostra tot seguit la comparativa entre els imports liquidats els anys 2021 i 2022, amb els presentats a la previsió inicial de 2023 i al projecte de pressupost de 2024. S'afegiran les liquidacions d'anys posteriors a l'anàlisi del cicle pressupostari en que se'n disposi.

	PL2021	PL2022	PI23	PI24
Pressupost a considerar	2.956.937.559	3.166.178.035	3.602.798.306	3.802.573.280
Despesa directa en infància	575.920.684	645.357.811	696.920.971	750.926.705
Despesa en Infància (% total despesa)	19,5%	20,4%	19,3%	19,7%
Despesa en Infància (% PIB)	0,7%	0,7%	0,8%	0,8%
Despesa en Infància (euros per nen/a)	2.380,29	2.726,77	2.944,63	2.982,21
Despesa en Infància (euros per habitant)	346,87	393,52	424,96	452,37
Percentatge infància sobre població total	14,6%	14,4%	14,4%	15,2%
Índex de focalització	134	141	134	130

Amb aquestes dades s'observa que:

En general, hi ha hagut una evolució positiva en la despesa directa a infància, que caldrà confirmar un cop es disposi de la liquidació de 2023. Els imports liquidats el 2021 i 2022 són poc comparables amb els crèdits inicials de 2023 o 2024, tant per que aquests no contempen el fons de contingència que en els anys tancats ja han estat incorporat a altres partides, com per què durant l'execució es generen crèdits extraordinaris afectats que repercuteixen també en les despeses i que no poden estar contemplats en la previsió inicial d'ingressos.

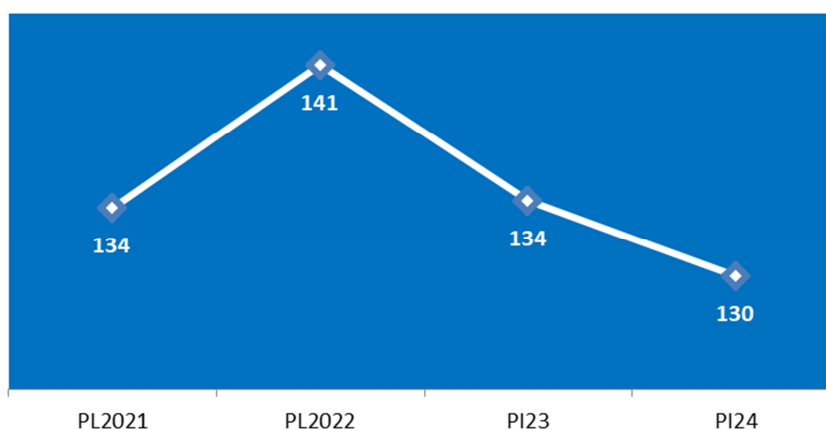
Tot i així s'analitzen d'una banda els moviments en les liquidacions de 2021 i 2022, i també les previsions inicials per 2023 i 2024.

Si es calcula l'increment relatiu que hi ha hagut en el pressupost a considerar d'un exercici a un altre, així com l'increment relatiu en la despesa directa a infància es pot veure que:

- Increment PL 2022/2021 = 12% d'increment relatiu en la despesa directa a infància.
 - El pressupost a considerar s'ha incrementat en un 7% d'un any a l'altre, la qual cosa suposa una augment de la despesa directa en infància proporcional al percentatge de menors de 18 anys sobre la població total de la ciutat.
 - D'altra banda, la transferència a l'IMSS només s'ha incrementat en un 6%, mentre que la despesa destinada a infància s'ha incrementat en un 49%, sobretot en programes d'ajuts socials d'emergència per a infància o ajuts a les famílies.
 - Finalment, de la despesa directa de l'Ajuntament, l'increment relatiu de la despesa directa a infància ha estat del 10,2%, percentatge superior al que s'ha incrementat el pressupost a considerar. Aquest augment es deu principalment a la inversió en el funcionament i manteniment dels centres d'educació infantil i primària i les escoles bressol municipals, així com en serveis complementaris a l'educació com ara 3 milions d'euros extres als ajuts de menjadores, la qual cosa ha suposat en total un increment d'uns 30M€ més que al 2021.
- Increment PI 2024/2023 = 7,7% d'increment relatiu en la despesa directa a infància.
 - El pressupost a considerar s'ha incrementat en un 5,5% d'un any a l'altre, la qual cosa suposa una augment de la despesa directa en infància proporcional al percentatge de menors de 18 anys sobre la població total de la ciutat.
 - L'increment de 54M€ en despesa directa en infància prové de diversos programes municipals, programes que afecten la població general com poden ser Seguretat Ciutadana, Redacció de projectes i execució d'obres o Manteniment i renovació de les estructures viàries, que han rebut tots tres un increment notable; així com també programes d'Educació que són d'aplicació directa a infància.

Així mateix veiem que l'índex de focalització creix de la liquidació del 2021 al 2022 però decreix en les previsions inicials de 2023 i 2024. Caldrà validar com queda aquest índex a les liquidacions corresponents.

Índex de focalització

En aquest cas l'increment d'un any a l'altre s'explica per un creixement de la despesa en infància superior al creixement del pressupost a considerar, resumit en els punts que s'han indicat a dalt.

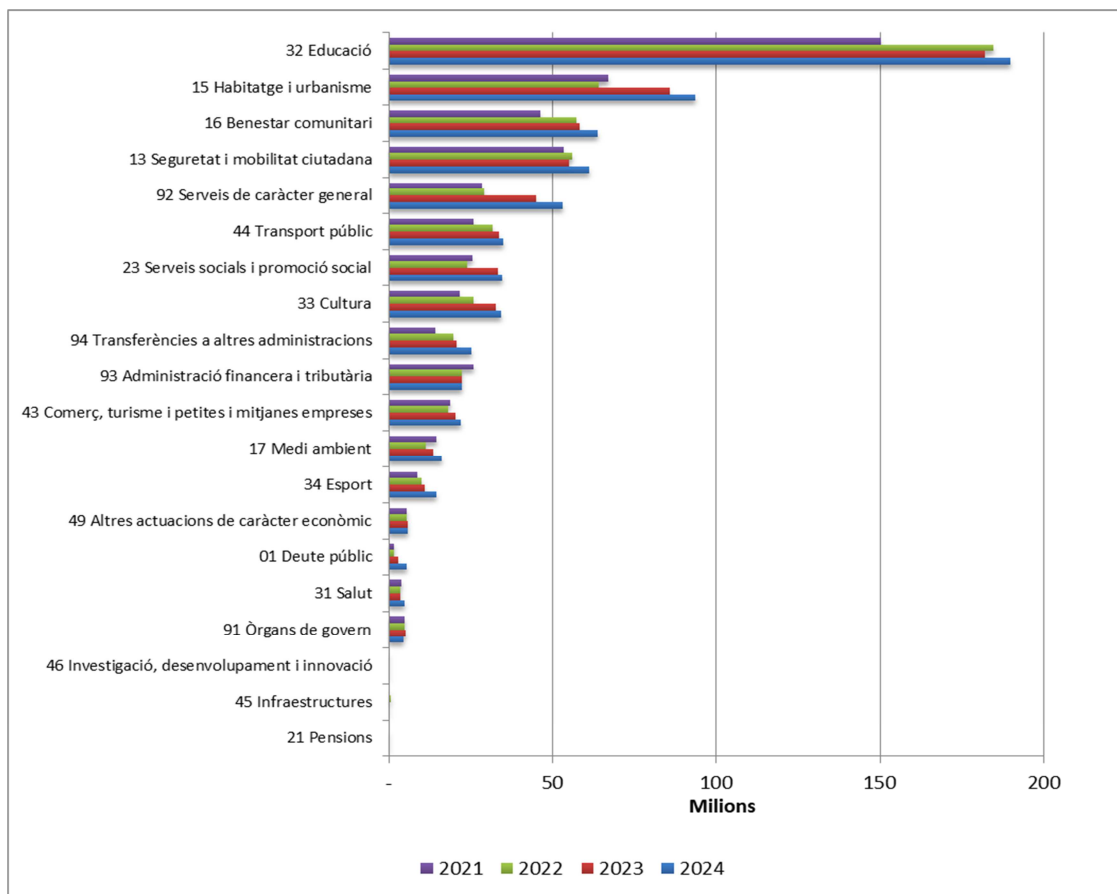
Mentre que el decrement que hi ha del PI2023 al PI2024 es deu a l'increment de 0,8 punts percentuals en el percentatge que suposa la infància sobre la població total, ja que l'increment que s'ha donat en la despesa directa en infància respecte del pressupost a considerar només ha estat de 0,4 punts percentuals.

Pel que fa a la distribució segons polítiques de despesa, obtenim la taula² i el gràfic següents:

Política de despesa	PI2024	PI2023	PL2022	PL2021
32 Educació	189.831.750,22	182.261.191,13	184.686.852,51	150.491.388,05
15 Habitatge i urbanisme	93.567.940,43	86.068.538,74	64.185.435,97	67.122.949,62
16 Benestar comunitari	63.960.700,11	58.484.978,24	57.270.718,18	46.346.711,09
13 Seguretat i mobilitat ciutadana	61.359.729,45	55.244.141,47	56.152.874,35	53.436.108,01
92 Serveis de caràcter general	53.025.714,25	45.187.586,92	29.208.636,90	28.626.164,00
44 Transport públic	34.974.002,05	33.718.436,45	31.853.815,38	25.864.771,20
23 Serveis socials i promoció social	34.818.073,32	33.545.781,13	23.991.066,47	25.524.960,43
33 Cultura	34.401.691,58	32.683.698,55	25.993.559,53	21.882.051,42
94 Transferències a altres administracions	25.223.780,83	20.679.592,83	19.776.868,15	14.302.358,23
93 Administració financera i tributària	22.397.824,01	22.481.666,95	22.277.899,52	26.061.161,25
43 Comerç, turisme i petites i mitjanes empreses	22.166.392,61	20.456.152,47	18.269.126,15	18.906.275,23
17 Medi ambient	16.236.882,13	13.500.424,49	11.473.629,54	14.722.528,13
34 Esport	14.615.541,03	11.001.871,11	9.976.266,08	8.829.007,96
49 Altres actuacions de caràcter econòmic	6.023.812,71	5.974.187,46	5.524.568,34	5.596.738,81
01 Deute públic	5.652.851,11	3.030.300,00	1.727.183,57	1.762.305,98
31 Salut	4.918.385,00	3.450.402,62	3.664.477,86	4.020.342,84
91 Òrgans de govern	4.732.160,83	5.197.141,50	4.988.116,58	4.952.884,68
46 Investigació, desenvolupament i innovació	236.082,03	230.118,24	402.527,17	382.188,18
21 Pensions	-	-	-	-
45 Infraestructures			529.275,61	-
Total	688.143.313,69	633.196.210,30	571.952.897,86	518.830.895,09

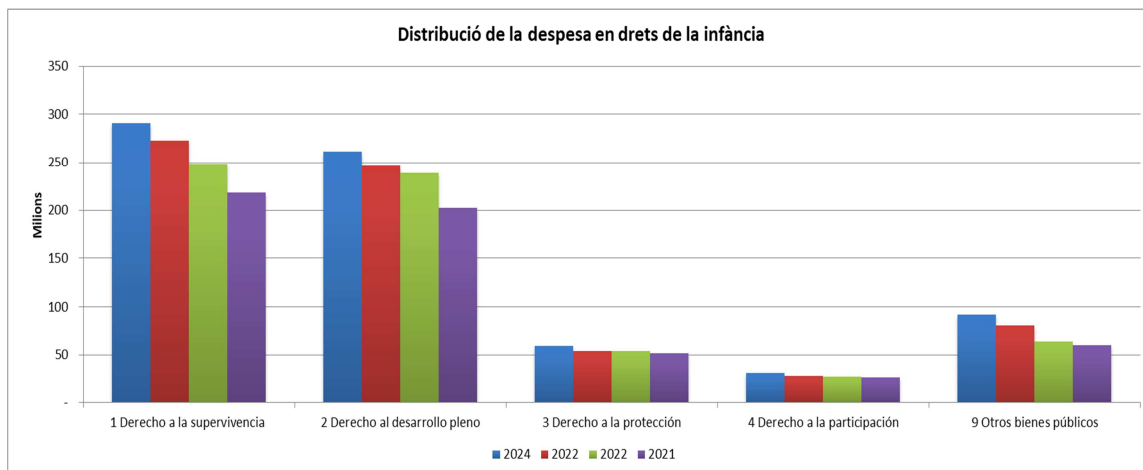
La política de despesa que aporta més quantia a la despesa en infància és l'Educació, a causa de la seva alta orientació als menors d'edat dins de l'activitat municipal. En total, aporta entre un 27,6% i un 32,3% de tota la despesa calculada per a la infància. A continuació apareixen polítiques orientades a la població en general però que suposen un pes important dins del pressupost (habitatge i urbanisme, benestar comunitari, seguretat i la mobilitat ciutadana, transport públic i serveis de caràcter general).

² Els imports es corresponen exclusivament amb la despesa directa en infància de l'Ajuntament.

Drets de la infància

Finalment, la despesa destinada a infància identificada ha pogut contribuir a garantir els drets de nens i nenes en diferent mesura. De mitjana, el 40% de la despesa destinada a infància ha anat a garantir el dret a la supervivència, fonamentalment des del punt de vista de l'habitatge i les infraestructures (benestar comunitari, neteja, enllumenat, etc.). Més del 35% es va orientar a abordar el dret al ple desenvolupament dels infants, sobretot en relació amb l'educació, i en menor mesura a la cultura. La resta es va repartir, fonamentalment entre altres béns públics (ligats al funcionament intern del consistori) i el dret a la protecció, destacant la seguretat.

Ajuntament
de Barcelona

PRESSUPOST **20**
24